

Kitap bir ihtiyaçtır.

HIKAYE DEHA

İdris Eren

İNSAN VE
HAYAT
KİTAPLIĞI

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

BİR MERAKIN PEŞİNDE	7
İP UÇLARINI BİRLEŞTİRİRKEN	11

BÖLÜM 2

EĞİTİM CİDDİ BİR İŞTİR!	19
KENDİMİ UZAKTAN SEYREDİYORUM	28
EDEBİ ATIŞMALAR	44
KENDİME AİT BİR ÖZDEYİŞ	60

BÖLÜM 3

PORTAKAL, FARMAKOLOJİ VE KOMPOZİSYON	65
TATLARIN AKILDA BIRAKTIKLARI	76
PROJE YİRMİ BİR	82
ATASÖZLERİ ANALİZİ	87
HAYATTAN BEKLENTİLER	96

BÖLÜM 4

SORUSUNU BİLMEDİĞİM CEVAPLAR	101
UMUTSUZ BİR VAHA DEĞİLİM!	115

*“ Zamanın donduğunu
tahmin ettiğin, nasıl
bıraktıysan öyle
bulacağını zannettiğin
çöl, şehirden daha
canlıdır bazen. ”*

BÖLÜM 1

BİR MERAKIN PEŞİNDE

Yirmi bir. Bu kitabın ilk kelimeleri...

Koca bir kitaba da kısa bir şiire de başlangıç yapmak zordur. İlk cümleyi, ilk kelimeyi yazmaya o kadar odaklanır ki insan, bir türlü başlayamaz. İşte başladım yazmaya.

Yirmi bir. Yaşım.

Yirmi bir yaşına kadar yurt dışına hiç çıkmamıştım. Nasip bu seneyeymiş. Yirmi birimde hem ilk defa hem de ikinci defa uzak diyarları görme imkânı buldum. Şu anda ikinci seyahatimdeyim.

“Yediklerin, içtiklerin senin olsun, bize gördüklerini anlat.” diyebilirsiniz. Gördüklerimi de anlatacağım, yiyip içtiklerimi de. Yaşadıklarımı da anlatacağım, hayal ettiklerimi de...

Gecenin ilk saatlerindeyim. Isının, gündüz saatlerine göre ne kadar farklı olacağını, birkaç gündür tecrübe ettiğim için tedbirliyim. Herkes köşesine çekildi, uyuyor. Bense kum üzerine serdiğim ince bir örtünün üzerinde oturuyorum. Bilgisayarım kucagımda duruyor. Yazıyorum. Sahra'nın, hani şu meşhur çölün bir kenarına ilişmiş, dünyanın geri kalanıyla irtibat kurmaya çalışıyorum.

Çölün kıyısı, kenarı olur mu? Denizin oluyorsa çölün de olmalıdır.

Çöl ve deniz! Çölü, denizle karşılaştıran birkaç cümle okumuştum bir kitapta, uzak diyarlara gelmeme ve seyahat için Afrika'yı tercih etmeme sebep olan kitapta:

“Büyük Sahra'nın şu parçası, eğer arada renkçe bir farklılık bulunmasa, sonu görünmeyen bir okyanustan kesinlikle farklı değildir. İnsan kendini açık denizlerde seyahat ediyor sanır. Çünkü ne kadar gidilse ufuk yine o ufuktur. Boş, derin, bakışları yakıp eriten bir ufuk! Ne bir bina, ne bir ağaç... Şu koca çölde bazen bir kuşçağıza bile rast gelemersiniz. Yalnız, şu fark var ki açık denizlerde gidenler, etrafta kara olmayınca karaya benzer hayaller görmezler. Fakat çölde seyreden gözler; sahte göller, aldatıcı denizler, bütün varlığı bir yansımadan başka bir şey olmayan seraplar ile daima avunur.”

İşte, deniz gibi bir çölün kıyısındayım. Buranın sâkinleri, ihtiyaçları olan suyu bazen yayan, bazen hayvan üstünde kilometrelerce öteden getiriyorlar. Su taşımak için ömürleri boyunca bilmem kaç defa katettikleri bu mesafeden daha yakın yerlerde, daha verimli alanlar var. Buna rağmen neden bu bölgeye yerleşmişler diye düşünmeden edemiyorsunuz. Piknikte ailece oturacağınız mekânı seçerken bile daha fazla özen gösterirsiniz. Fakat öyle değil işte. Bir müddet burada kalınca ya cevapları buluyorsunuz ya da soruları unutuyorsunuz.

Ben, anlatacaklarımı unutmamak için sırayla gideyim. Afrika'ya gelmeme sebep olan kitaptan, hafızama aldığım bir paragrafı biraz önce buraya da aldım. O kitap, bir Osmanlı subayı tarafından ve benim Afrika seyahatimden yaklaşık yüz otuz sene önce yazılmış. O Osmanlı subayı, dönemin padişahına rapor sunmak üzere bu topraklara gelmiş ve gördüklerini günü gününe yazmış. Bahsettiğim Osmanlı subayının adı, Sadık El-Müeyyed. Kendisi Arap ama Afrika seyahatini Osmanlıcayla, daha doğrusu Osmanlı Türkçesiyle kaleme almış. Ayrıca tercüme yapabilecek kadar iyi Fransızca biliyor ve o dilden çevirdiği hikayeler de var.

Sadık El-Müeyyed'in Afrika seyahatini orijinal metninden okumuştum, hem de lise yıllarımda. Sayfalarını karıştırırken o kitaptan rastgele okuduğum ilk cümleler, biraz önce alıntı yaptığım cümlelerdi. Yazarın, denizde ve çölde yapılan yolculukları karşılaştırması çok hoşuma gidince kitabı baştan sona okumaya karar verdim. Bu sayede, bilmediğim birçok yeni kelime öğrenmiş oldum. Kitap sayesinde genel kültürüm de arttı. Hanya'nın nerede olduğunu, "kazan" kelimesinin eski hâlinin "kazgan" olduğunu daha önce bilmiyordum mesela.

O Osmanlı subayının seyahat hatıraları, beni lise yıllarımda etkilemekle kalmadı; birkaç yıl sonra, yani bu sene, yirmi bir yaşımıdayken çölleri keşfetmeme de vesile oldu.

Kitap, bana epey tesir etmişti. Bu tesirlerden biri, daha önce üzerinde durmadığım bazı kitaplara yönelmektir ki evvelce tarihle ilgilensem de eski metinlerle, seyahat ve hatıra kitaplarıyla haşır neşir olmamıştım.

Başka bir tesir, içimde yeni ve uzak yerleri görme arzusunun uyanması idi. Bu arzumu bu sene yerine getirdim. Tabii ki tercihim, kitabından etkilendiğim yazarın seyahat ettiği Afrika kıtası oldu. İlk başta, kendimi çöllere gitmeye ikna edemedim. Aksine kıtanın okyanus kıyısına, yeşillik ve

vahşi hayvanların bol olduğu tabiat parklarına merak saldım. Ama neticede Büyük Sahra'nın bir kenarındayım, Çad'dayım.

Diğer bir tesir, aslında yapageldiğim yazma işini ciddi bir şekilde düşünüp yaşadıklarımı kitaplaştırma fikridir. Bir kısmı çadırı, bir kısmı ise derme çatma bir duvarı andıran genişçe bir yapının içinde kuma oturup duvara yaslanarak yaptığım şey, işte bu fikri hayata geçirme çabasıdır.

Dikkat ettiniz mi bilmiyorum, kitabın değil yazarın tesirinden bahsettim yukarıda. Hatta bunu tek cümlelik bir paragraf olarak yazdım. Şimdi o subayın, yani yazarın hayatımdaki bir başka tesirinden bahsedeceğim.

Yazmak ve çizmek, evvelce de meşgul olduğum şeylerdi. Yazabiliyordum fakat iyi çizemiyordum. Herkes, her hususta kabiliyetli olmuyor işte. Seyahat hatıralarını okuduğum Osmanlı subayının, bir de “Fenn-i Fotoğraf” kitabı vardı. Sadık El-Müeyyed, on dokuzuncu yüzyıl sonlarında yaptığı seyahatlere, fotoğraf makinesiyle gitmekle kalmamış, fotoğrafçılık ilmi üzerine bir de kitap yazmıştı. O kitabın tesiriyle, iyi çizim yapamadığımı da kabul ve itiraf ederek, fotoğraf çekmeye başladım. Türkiye’de hep doğa fotoğrafları çektim. İnsanlardan uzaklaşmak ve insan dışında ne varsa onların fotoğrafını çekmek, tabiatı insansız görüntülemek, beni mutlu etmeye başlamıştı. Diyebilirim ki bir insanın fotoğrafını çekmeyi, Afrika’ya gelene kadar hiç istemedim. Burada işler değişti...